166. številka. Ljubljana, v ponedeljek 23. julija 1900. XXXIII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Slovenska inteligenca v klerikalni luči.

III.

Čegava zasluga je preporod slovenskega naroda? Odgovor na to vprašanje je merodajen za spoznanje, kdo je kaj storil za celokupni narod, in kdo je več zanj storil, posvetna inteligenca ali duhovščina. In odgovor nam daje zgodovina, odgovor, ki je naravnost uničujoč za klerikalizem.

Ne bomo govorili o hudodelstvu, ki ga je na slovenskem narodu izvršil katoliški klerikalizem s tem, da je umoril in zatrl mlado narodno gibanje 16. veka. Odpor proti klerikalizmu je takrat vzbudil slovensko narodno zavednost. Ko bi bil slovenski narod gradil svojo stavbo na tistem temelju, ki ga je vstvarila protestantska doba, ta najlepša doba v celi naši zgodovini, bili bi Slovenci danes velik, močan, kulturen narod, bili bi na jugu to, kar so na severu Čehi in tudi lice cele naše monarhije bi bilo bistveno drugačno, kakor je danes. Katoliški klerikalizem ima to prežalostno zaslugo, da je veselo narodno probujenje 16. veka s silo in zverinsko krutostjo zatrl. Pregnal je najboljše sinove iz dežele in slovenski narod priklenil na farovško verigo, na kateri ga še danes drži, katero pa smo mi že tako prežagali in poškodovali, da mora pasti in naj tudi zbesni vse, kar je klerikalno.

Šele v 19. stoletju se je začel naš narod zopet prebujati. Celih tristo let so ga imeli klerikalci v rokah, drli in molzli so ga pač, kolikor se je dalo, ali storili niso zanj ničesar. Valpet še v biriču ni imel tako dobrega zaveznika kakor v klerikalcu.

In pri narodnem delu v našem stoletju, kdo je zopet vse storil? Zopet samo posvetna inteligenca. Res je, da so jej časih tudi duhovni pomagali, ali ti so bili izjeme in ti niso bili klerikalci Vodnik, Zupan, Trstenjak, Raić in drugi — kdo more trditi, da so to klerikalci. Duhovniki pač, verni katoličani, ali odločni nasprotniki tistega mednarodnega klerikalizma, ki se zdaj propaguje med nami.

Kdo je mej priprostim ljudstvom vzbudil narodno zavednost, v kolikor je je? Duhovščina gotovo ne, saj vidimo, da je ravno tam najmanj narodne zavednosti, koder ni slovenske posvetne inteligence, in da peša in pojema zavednost povsod, koder zavlada klerikalizem, koder gospodarijo duhovniki sami. To se vidi tudi pri drugih narodih. Katoliški Slovaki se dajo brez odpora madjarizirati, katoliški Nemci so brez prave zavednosti, na Štajerskem, na Koroškem in na Primorskem ravno vsled tega ne pridemo naprej, ker ni nič ali premalo narodne posvetne inteligence. Tacih duhovnikov, ki bi resnično živeli za narod, je bore malo in še ti niso klerikalni. Kar je klerikalne duhovščine, tista ni bila nikdar narodna nego je vedno obračala plašč po vetru. Ko je bil Vidmar škof, je bila duhovščina z malimi izjemami nemškutarskega mišljenja, tako da je mogel Dežman celo v kmetskih občinah zmagati. Vse boje z narodnimi nasprotniki je izvojevala posvetna inteligenca. Klerikalci so v teh bojih navadno igrali ulogo maroderjev ali pa bojnih hijen, ki se po končani bitki utihotapijo na bojišče, da mrličem in ranjencem žepe izpraznijo. „Kaj narodnost, vera, vera“, tako nekako so upili na častitljivega Svetca, ko jih je opozarjal, da vera ni v nevarnosti, pač pa slovenska narodnost.

Kdo je izvojeval slovensko uradovanje in slovenske ter s tem vsaj jeden del tistih pravic, ki nam gredo? Ali mar klerikalci? Duhovniki uradujejo še danes največ nemški, dasi jih nihče k temu ne more siliti, a kako sodijo o šolstvu, to pričajo dotične izdajalske resolucije, ki so bile sklenjene na prvem katoliškem sodu.

Za narodno ravnopravnost, v kolikor smo jo dosegli, se imamo zahvaliti slovenski inteligenci. Kar smo doslej dosegli na kulturnem polju je istotako zasluga te inteligence. Pokažite nam vendar kakega klerikalnega pesnika, pisatelja, umetnika ali znanstvenika, ki bi bil narodu podaril kako dobro delo!

„Slovenec“ očita posvetni inteligenci da je v bistvu nemška, to se pravi, da je svoj znanje zajela iz nemške kulture. Je-li slovenska inteligenca tega kriva in ne razmere — v katerih kolikor toliko tudi po zaslugi klerikalizma — živimo? Klerikalci se seveda lahko temu rogajo, ker navadno sploh nimajo nikake kulture. Obiskovali so sicer gimnazijo in semenišče, a kulture se tam niso navzeli nikake, večinoma stoje na tistem kulturnem nivô u, kakor kak kmetski pastir. Ko je Ažman nekoč v deželnem zboru rekel: Mi župniki smo kmetje — je neki porednež na galeriji zaklical: Pa še kakšni! Vsa zbornica se je smejala, Ažman pa ni protestoval, ker je sam spoznal resničnost tega medklica.

„Slovenec“ očita posvetni inteligenci duševno lenobo specialno pa profesorjem, da nič ne delajo, a če prirede kako šolsko knjigo, že iščejo podpore in dopusta. Prirejati šolske knjige pri nas ni lahko delo. Kdor se s tem bavi, pač ne zasluži, da se ga za njegov trud in za njegove žrtve v nič deva in sramoti. Kdor hoče delovanje slovenske inteligence pravično soditi, naj primerja, koliko pride dela na našo inteligenco in koliko na inteligenco kakega drugega naroda, potem bo videl, da naša inteligenca razmeroma veliko več dela, kakor inteligenca kakega drugega naroda.

Nasprotno pa se mora reči, da klerikalci pri nas ničesar ne delajo. Duhovniki imajo vsak dan po 24 ur prostega časa, a kako malo jih je, ki sploh kaj koristnega delajo. Večinoma samo popivajo, kvartajo, se zabavajo s prijateljicami in zalezujejo hranilnične knjižice. Ti ljudje, ki nimajo nobenih skrbi, ne za vsakdanji kruh, ne za familijo, ne za svoj poklic, so sterilni kakor kraška tla in ne znajo druzega nič, kakor delati prepire. Narodu ne koristijo ničesar, pač pa mu na Kranjskem škodujejo več nego narodni nasprotniki.

Slovenska inteligenca, ki je izšla v svoji ogromni večini iz kmetskih hiš in je izpodrinila nekdaj v deželi vladajočo nemško inteligenco, stoji zvesto in nepremično na braniku slovenske narodnosti. Združena je po tisoč vaseh z narodom in je jedino jamstvo, da bo naš narod napredoval.

Najkrepkejšo oporo ima pri tem v učiteljstvu, ki si je, odkar je oproščeno farovškega varuštva, pridobilo velikanskih zaslug za vzgojo in izobrazbo naroda in za vzbujenje narodne zavednosti, in pa v narodnem trgovstvu in obrtništvu. Slovenska inteligenca bo tudi poslej z vso vnemo delovala na politično kulturno in gospodarsko povzdigo slovenskega naroda in ker je potrebno, da se odžene najprej mrčes, ki razjeda narodovo telo, tudi ne bo opešala v boju proti klerikalizmu.

Liberalstvo ne zbira krog sebe labilnih elementov, nego zbira krog sobe v prvi vrsti narodno izobraženstvo vseh stanov in zavedni del kmetskega ljudstva, da s temi silami zagotovi celokupnemu narodu boljšo prihodnost. In res so danes vsi izobraženi, gmotno bolje stoječe narodni elementi vseh stanov združeni v napredni narodni stranki, dočim ima klerikalstvo na svoji strani poleg duhovnikov in nekaterih brezznačajnih spekulantov samo tisti del naroda, ki nima prav nikake omike in prav nikake zavednosti, in ki stoji že z jedno nogo v proletarijatu. To popolnoma nerazsodno množico ima klerikalstvo še na verigi, a tudi tej je duhovniška veriga že postala nadležna, tudi med to množico se je začelo daniti. In ker je ni na svetu moči, ki bi mogla onemogočiti vsak upliv posvetne inteligence na te kroge, je brez dvoma, da se dvigne danes ali jutri tudi ta množica zoper črne valpte laških gospodarjev v Rimu. Tedaj pa se zanesljivo podero tudi zadnji stebri klerikalizma na Slovenskem, pa naj klerikalci še tako zasramujejo slovensko posvetno izobraženstvo.

V Ljubljani, 23. julija.

Moravski Čehi in nemška spomenica.

Dasi imajo Čehi na Moravskem veliko večino, so vendarle Nemci gospodje v mo-

---

LISTEK.

Vjeručka.

Hrvatski spisal Mihovil Nikolić.

(Dalje.)

Naslednjega dne sem dobil pismo, v katerem me je klicala, naj pridem. Prišel sem bolj zgodaj, a nisem je našel doma. Mala njena sobica je tonila v somraku, tihem, jedva vidljivem. Bila mi je isti trenotek tako mila in draga. Vsa: slike in oprava in knjige in atmosfera njena, kakor da mi je govorila o Vjeručki in njenem življenju.

In premagalo me je čuvstvo: ta trenotek bi bil ljubil in objel vse, kar je bilo njeno. In sel sem ter mislil nanjo.

Okoli mene je dihalo z deviškim dihom njenim in njene duše. Naravnost sveto se mi je zdelo vse okrog mene. In moja duša se je poglobila v skrivnosti njenega ženskega bitja, katero mi je bilo tako sveto in nedosegljivo — ah, bile so to visoke misli, katere nikdar ne umro, katere se vedno porajajo, kadar začutijo vonj lepote in devištva nečesa, kar je največ v življenju — žene.

Ah, da je ona tu! — Uprav plaho se mi je pojavila v duši ta misel. Izpolnjevala me je vsega, gospodarila je z menoj. Slepo, preveč sem jo ljubil.

— Vjeručka! šepnil sem sam sebi v mrak . . .

In tiho je vel skozi okno mrak, vedno gostejši in temnejši, turoben in modrikast. Veter je nosil večer seboj, nemiren, kakoršna je bila tudi moja duša . . .

Spominjam se: ona me je zbudila iz misli. Prišla je od zunaj, s širokim, letnim klobukom, v temnorujavi opravi.

— Ali me že dolgo čakate?

Vedel nisem, kaj bi rekel. Občutil sem samo njeno roko, toplo, da me je od dotika prešinilo po vsem telesu kakor jeden topel val. Ko je snela klobuk z glave, so se jej lasje vsuli po čelu. A jaz sem jo samo gledal. Zanimala me je cela, vsa. Kakor da se mi je prikazovala v vsaki njeni kretnji in v vsakem gibljaju nova lepota.

In poredno, otroško je sedla na kanape.

— Sedite k meni.

In sedel sem poleg nje. Občutil sem, kako diha iz nje vsa njena ženska mladost. To je dihalo iz las, iz obraza, iz usten, iz oprave, in meni je bilo, kakor da jo moram objeti, da utonem v njej vsi. — A vendar sem gledal vse z mirom, z velikim mirom, kateri stori, da trpimo . . .

— Ali ste prinesli svojo pesem?

— Sem. Li želite, da vam jo čitam?

— Dà.

In jaz sem čital. V polmraku sem se nagnil samo malo k svitu, ki je dohajal od zunaj. Dan je umiral ter se otožno spajal z modrikastim svitom somraka . . .

Bil je to ciklus sonetov pod naslovom: „Svitle strani“. Pesmi so bile posvečene njej, Vjeručki. Ona je razsvetila nekatere strani v knjigi mojega življenja s svitom svoje čiste duše. In te svitle strani so bile one pesmi. Čital sem počasi, mirno. Samo v glasu je bilo drhtenje onega nemira, kateri se budi v nas, kadar govorimo drugim o svojih občutkih. Vjeručka je bila tiha. Naslonjena na roko, je gledala skozi okno v somrak ter poslušala. Bog ve, kaj se je godilo v njeni duši. A jaz sem čital, čim dalje, tem krepkejše, strastnejše.

Bil je že mrak. V mraku sva sedela drug poleg druzega. Tiha, zamišljena . . .

— Povejte mi, kaj naju je zbližalo? je vprašala ona.

— Nekaj, Vjeručka, kar stori, da se zopet razstaneva! — sem odgovoril cinično. Kaj pomaga, da vas ljubim? Vi morate biti mož beseda —

Dà, dolgo in davno sem že to vedel. Vjeručka je bila zaročena že dve leti. Bil je to neki bogati trgovec iz mesta B. On je podpiral njeno mater, ko je še živela, ter zaprosil Vjeručko še za mlada.

— Zakaj mi to govorite? Ona je primaknila svojo glavo prav blizu k meni, in v mraku sem začutil pogled njenih očij. O, one oči!

— Zakaj? Ali se spominjate? Tudi Kovalevskina Vjeručka je bila cinik, ko je umirala. A kaj pomeni za-me: Izgubiti vas? Li razumete?

Ona je pokrila z rokama obraz ter tiho plakala. Tudi mene je sililo na jok. Pustil sem, da mi je glava padla na njene rame, in jokal sem. Zares, v življenju so trenotki, ko se iskreno plaka, in ti trenotki so največji.

* * *

Vjeručka je vedela, da jo ljubim. Jaz sem jo ljubil resnično, globoko, silno. Nisem bil fantast. Veroval sem v iluzije, in povsod sem iskal samo — iluzije. A kaj je končno vse življenje?

In mislite si dve duši, samo — duši, spojeni z ljubeznijo, da gresta po svetu in živita samo od sna svojega bitja . . . Oni iščeta samo duševno srečo, samo čisto ljubezen.

So ljudje, ki smatrajo to za fantasterijo. Toda jaz — jaz sem ljubil, jaz sem tako zamišljal svojo bodočnost z Vjeručko . . . Čemu vedno te nizke borbe v življenju, čemu podkopavanje drugih, čemu napori, čemu vse, ako ni v človeškem društvu duše, a jaz sem iskal dušo in samo dušo . . .

(Konec prih.)

ravskem deželnem zboru. Zategadelj pa se upirajo Nemci, da bi se rešilo jezikovno vprašanje na Moravskem tako, kakor so dejanske razmere. Vse konference so ostale brezuspešne. Sedaj pa so izdali Nemci spomenico, ki je pravcati izrodek zaslepljenosti in domišljavosti. Nemci nočejo niti misliti na to, da se bliža čas, ko bo češka moravska dežela v pravični oblasti Čehov, in ko pade nemška manjšina na tisto mesto, katero ji gre. V spomenici pa govore, kakor bi jim bilo večno gospodarstvo zajamčeno, in protestirajo, da bi se morali nemški uradniki naučiti češčine toliko, da bi mogli govoriti z narodom tudi v notranji službi. Češki listi smatrajo ta protest upravičeno kot žalitev češkega naroda. „Lid. Noviny“ pišejo: „Proti taki očitni predrznosti ne preostaje nič druzega, kakor da češki narod brezobzirno nastopi nasproti nemški manjšini na Moravskem ter se postavi na stališče jasne večine, kakor store to tudi Nemci povsod proti manjšinam, ter da zavrnejo z največjo odločnostjo nemško ošabnost v dostojne meje. Do tega mora priti, kajti dosedanja češka potrpežljivost ni našla nobenega priznanja, nego je nasprotno le množila nemško pohlepnost in nemško megalomanijo, iz katere izvira tudi spomenica, to nečuveno zatajevanje vsake morale in vsake pravice“. Da, Nemci tudi kot manjšina, ki ima vsled krivičnega volilnega reda slučajno moč nad večino, ne poznajo nobene morale in nobene pravice. Čuditi se potem ni, da se vedo ondi, kjer so res v večini, kot najhujši zatiralci manjšin.

Avstrijski vojni fanatiki.

Dunajski židovski in nemškonacionalni časopisi so postali sila bojeviti. V kri pomakajo ti dunajski žurnalisti svoje pero ter dokazujejo, da mora biti Avstro Ogrska deležna maščevanja nad Kitajci. Govor cesarja Viljema II., ki je v svoji prenapetosti govoril o krvavem maščevanju, je zmešal možgane našim Vsenemcem. Kjer je Nemčija, tam ne sme manjkati naše države. Prelita kri v Pekinu pa je tem krvoločnim žurnalistom le dobrodošel povod za klanje mas in za rop dežel. In ti žurnalisti tožijo, da Avstro-Ogrska ne pošlje kar celih polkov na boksarje in druge kitonosce. Kaj imamo Avstrijci opraviti na Kitajskem? Umor Avstrijcev v Pekinu morejo maščevati tudi druge države, katerih zveza in prijateljstvo se vendar toli hvali! Kje pa je tista solidarnost, če treba vedno vsaki državi skrbeti zase in ne misli nobena na celokupnost? Neumna je misel, da se reši sedaj kitajsko vprašanje, da bodo civilizovane vlasti docela preustrojile in spremenile kitajsko politiko in kulturo. Večtisočletnih kultur ni možno predrugačiti z jedno samo zmago in v par mesecih. Vlasti morajo gledati le na to, da napravijo v vshodnji Aziji čim preje zopet red in mir, da se bo trgovina in obrt nadaljevala, sicer bode nastala v Evropi in Ameriki kriza. Gospodarski interesi silijo Evropo in Ameriko, da se odpre Kitajska zopet tuji trgovini in obrtniji, ne mika pa jih klanje samo. Toda Avstro-Ogrska nima s Kitajsko skoraj nobene trgovine. Čemu bi torej naši vojaki množili dobiček angleških, američanskih in nemških trgovcev? Saj opravijo to prav lahko sami! Avstro-Ogrska si tudi kar nič ne more želeti kake kolonije na Kitajskem, kajti ž njo bi se pomnožilo le naše vojaštvo in vojno brodovje, s tema pa naše siromaštvo, ki je vspričo ogromnih davkov že itak neznosno. Za reprezentanco naše velevlasti stori naših par ladij čisto dovelj.

Beg iz učiteljskega stanu.

Še bolj kakor pri nas se odtezajo učiteljski abiturijenti drugod učit. stanu in si volijo druge poklice. Iz Šlezije je došlo poročilo, da je napravilo na učiteljišču v Opavi 45 kandidatov zrelostni izpit. Le 23 se jih meni posvetiti učiteljevanju; 22 pa jih pojde k vojaštvu, k davkariji, k carinstvu, k pošti in železnici. Vzrok temu je slaba plača in vedno večji napor. Zlasti pa trpi v Šleziji učiteljstvo vsled zakona, da se sme učitelja brez pravega vzroka „iz službenih ozirov“ prestavljati iz kraja v kraj. Seveda je učiteljstvo radi tega zakona v vednem strahu in absolvirani preparandi nimajo veselja do učiteljskega stanu, ki da mnogo truda, a malo kruha. Na Nižje-Avstrijskem pa beži učiteljstvo iz svojega stanu radi klerikalnega terorizma.

Vojna na Kitajskem.

V Parizu pripravljajo velik rekvijem za pekinške umorjene tujce, toda francoski zunanji minister Delcassé je dobil uradno obvestilo potom kitajskega poslanika v Parizu, da so poslaniki in večinoma vsi tujci v Pekinu še živi, ter da so pod zaščito pekinškega dvora. A tudi razni konzuli in kitajski višji uradniki so sporočili te dni, da so tujci v Pekinu živi in nepoškodovani. Delcassé, katerega je prosila kitajska vlada posredovanja, je odgovoril, da sporoči predsednik Loubet svoj odgovor kitajski vladi potom svojega uradnika v Pekinu. Ta Delcasséjev odgovor je prav pameten in previden, kajti tem načinom bode izvedela Evropa, ali je francoski poslanik — in ž njim drugi poslaniki — še živ, in kdo je danes prav za prav vladar Kitajske, cesar Kvangsu, cesarica vdova Čusi ali princ Tuan. Neznani kitajski cesar je pisal japonskemu cesarju pismo, v katerem naglaša, da se Kitajska zanaša na pomoč Japonske, in da bode zmaga Kitajske nad tujci tudi zmaga Japonske, ki se mora tujcev prav tako bati kakor Kitajska. V Tsientsinu je bil zadnje dni menda mir. Glavno poveljništvo prevzame ruski general Linevič ter odloči operacije proti Pekinu. 16. t. m. je došlo iz luke Taku v Tsientsin 8000 Japoncev. 2100 Japoncev je zasedlo Čifu, 1800 pa mesto Šanhajkvan. Rusi in Japonci so sezidali iz Taku do Tsientsina novo železniško progo. Tudi reka Peiho je zopet odprta ladjam. Na rusko-mandžurski meji pa se vršé vsak dan boji. Rusi so Kitajce že parkrat premagali. Zasedli so Blagovešensk, Harkovsk in Ajgun. Kitajci so se umaknili južno reke Sun. Napadli so tudi mesto Ninšvang ter bili odbiti. V Pulju pripravljajo za odhod bojnih ladij „Elizabeth“ in „Aspern“ noč in dan. Te dve ladji pa bode spremljalo še troje manjših. — „Rossija“ je prinesla pogovor z grofom Kassinijem, ki je bil pet let ruski poslanik v Pekinu in je sedaj poslanik v Washingtonu. Kassini pravi, da se je začela ustaja v Šantungu, kjer so naseljeni Nemci. Ti so slabi kolonizatorji in ne poznajo značaja Kitajcev ter jih žalijo vedno. S Kitajcem, ki je vedno uljuden, treba ravnati jako uljudno ali pa jako odločno. Tudi Angleži so surovi in nasilni proti Kitajcem. Sovraženi so zlasti misijonarji. Katoliških je 800, angleških in američanskih pa 1700. Kitajci smatrajo katolike in protestante med rojaki za renegate in jih zategadelj ljuto sovražijo. Tudi z dinastijo niso zadovoljni. Kassini je dejal, da se je čutil v Pekinu vedno v nevarnosti. Kassini pa svari, da bi se Japoncem zaupalo preveč.

Svetovna razstava v Parizu.

III.

Na vsaki sliki Pariza se vidi, da se dviga nad vse stavbe in stolpe umotvor, kateremu menda ni vrste na svetu, to je Eifflov stolp. V primeri s tem prekrasnim orjakom so vse hiše in vse cerkve sami otroci. Kaj za to, da je bil Eifflov stolp že na svetovni razstavi l. 1889. poglavitni „Clou“! Kdor ga prvič vidi, strmi in se mu ne more načuditi. Eifflov stolp je pravi simbol moderne kulture. To je junaška pesem od čistega železa, to je umotvor brez vseh tistih priveskov, ki označujejo dela prejšnjih dob. Eifflov stolp je oznanjevalec nove dobe, v njem je oživotvorjen novi slog, vse drugo je proti njemu staromodno.

Med razstavnimi poslopji jih je več, ki so zgrajena v slogu Eifflovega stolpa, torej, če se je smeti tako izraziti, v čistem železnem slogu. Vsa tista poslopja pri katerih so železje z mavcem, cementom ali z opeko kriti, so več ali manj dolgočasna, ker ne podajajo nič novega. Arhitektura razstavnih poslopij je v obče sicer elegantna in krasna, ali vidi se na prvi pogled, da stoji v odvisnosti od starih tradicij, da so arhitekti kopirali zastarele umotvore prejšnjih dob. In vender bi se bilo spodobilo, da so se tudi arhitekti zavedli, da se z razstavo slovesno otvori novo stoletje, v katerem se bode razvila industrija do vrhunca, in da so že vsled tega pri stavbah podali kaj čisto novega, ne samo več ali manj ženijalne kopije starih kraljevskih palač. Pri vseh oficijelnih poslopjih vidimo velikanske težke portale, ki nimajo ničesar nositi, okna, ki se ne rabijo, pa so se naredila zaradi arhitektonike in tiste ljube, iz Ljubljane znane stolpiče, ki imajo samo ta namen, da se na njih razobesijo zastave. kadar obišče kak tuj potentat razstavo.

Francoski umetniški kritiki priznavajo sami, da ta slog ni več primeren. Nova doba je doba železja, in tej je primeren slog Eifflovega stolpa. Naj si je tudi „veliko kolo“ prav nerodna konkurenca Eifflovega stolpa, vendar je polno novih idej in oznanja novo eleganco, ki je dosti elegantnejša nego tisto kupičenje muz in angeljev in tacih brezpomembnih bitij s perutami in brez perutnic.

Kakšen razloček mej Eifflovim stolpom in mej monumentalnimi vrati, pri katerih je oficialni vhod v razstavo, in ki stoje tik krasnega trga „de la Concorde“. Ta vrata, ki zavzemajo kolosalen prostor, hočejo biti originalna, a so zgrajena v starem slogu in dekorirana na zastarel način. Originalen je samo 6 metrov visoki kip Parižanke, ki stoji nad vratmi. Vstvaril je ta kip jeden najuglednejših novodobnih umetnikov, Pavel Moreau-Vanthier. Ta je vrgel vse tradicije grške in rimske alegorike v stran in ustvaril po najnovejši modi oblečeno Parižanko, polno čara in dostojanstva. Filistri so se seveda zgražali in vpili, hoteli so celo, naj se kip odstrani, a naposled je le ostal na svojem mestu.

Pri teh monumentalnih vratih se pride na velik vrt, poln redkih cvetlic in senčnatih drevoredov, ki je okrašen z vsakovrstnimi kipi, največ takimi, ki niso več našli prostora v umetnosti posvečenih paviljonih. Sredi tega vrta, ob ulici, ki vodi od novega mostu Aleksandra III. na Champs Elysées, stojita mala in velika palača, v katerih je prirejena kiparska in slikarska razstava. O tej je že koj po otvoritvi razstave pisal v našem listu akad. slikar g. Ivan Vavpotič, tako da se nam ni treba več muditi pri teh paviljonih in razstavljenih umotvorih.

Od teh dveh paviljonov se razgrne pred gledalcem čudovito lepa perspektiva čez most Aleksandra III. in z elegantnimi palačami obrobljeno Explanado des Invalides, katero zaključuje impozantni Hotel des Invalides, v katerem počiva Napoleon I. Most Aleksandra III. je, kar se tiče okrasbe, gotovo najlepši na svetu, vrh tega pa prvi, pri čigar konstrukciji se je porabilo neke posebne vrste jeklo. Pogled na ta most, kadar gori vseh njegovih 508 svetilk, je v resnici čaroben.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23 julija.

— **Osebna vest.** Finančni komisar g. I. Končan je imenovan višjim finančnim komisarjem pri dež. finančnem ravnateljstvu v Gradcu.

— **Promocija.** Danes je bil na dunajskem vseučilišču avskultant gosp. Konrad Vodušek iz Ljubljane promoviran doktorjem prava. Čestitamo!

— **„Slovenec“** je v soboto kar v dveh člankih branil svojega Liguorija. V prvem članku hoče naš nastop spraviti v zvezo s Schönererjem in Wolfom, pri tem pa pozablja, da nas je sam na nesramen način izzval to polemiko. Spravljati naš boj zoper klerikalizem v zvezo s Schönerjevo in Wolfovo agitacijo je pač že več kakor naivnost. Na tako budalost se pač ne izplača odgovarjati. Drugi „Slovenčev“ članek je tako konfuzen, da živa duša ne more uganiti, kaj je hotel „Slovenec“ ž njim povedati. Ko smo to klobasarijo prečitali do konca in naleteli na podpis „dr. E. Lampe“, se seveda nismo več čudili tistim otrobam. Ubogi dr. E. Lampe! Koliko so se ljudje v soboto in včeraj smejali na njegov račun, koliko dobrih in slabih dovtipov se je nanj naredilo! A dr. E. Lampe naj se potolaži. S svojim člankom se je sicer hudo blamiral, toda na srečo gleda Bog samo na srce, ne na pamet!

— **Istrski deželni zbor.** Danes se otvori novo zasedanje istrskega deželnega zbora. Zboroval bode zopet v Kopru. Hrvatski in slovenski poslanci so včeraj sklepali, če sploh vstopijo v deželni zbor ali če ne vstopijo. Kaj so sklenili, še ni znano.

— **Sestanek hrvatskih in slovenskih abiturijentov.** Program sestanka se je nekoliko izpremenil. Glasi se: Dne 27. Pričakovanje gostov, poset „Mirogoja“. Dne 28. Zborovanje abiturijentov ob 10. uri dopoldne, pozneje banket in zvečer ob 8. uri komers. Dne 29. Ogledavanje kulturnih zavodov in ob 4. uri popoldne ljudska veselica. Sestanka se udeleže vsa hrvatska akademična društva; od slovenskih se je prijavilo do sedaj akademično ferijalno društvo „Sava“. Kakor se kaže bode udeležba prav impozantna, ne pa — kakor laže „Slovenec“ — minimalna; kajti vedno prihajajo od vseh stranij prijave. Iz tega je razvidno, da je trditev „kršč. mislečih (!) slov. abiturijentov“, da je namreč razpor med ljubljanskimi abiturijenti jako vplival na abiturijente vseh mest — lažnjiva. Sicer pa prosimo slavne kršč. (!) abiturijente, naj nam povedo, zakaj ima ta sestanek protiversko stališče, in naj nam imenoma navedo vse nedijake, ki bodo nastopili v Zagrabu kot abiturijentje. Opozarjamo pa krščanske (!) abiturijente, da naj se nikar preveč ne šopirijo, da ne pridemo mi z nekaterimi pikantnimi dogodbicami na dan, katere za nje ne morejo imeti baš predobrih posledic. — Odbor za sestanek hrvatskih in slovenskih abiturijentov.

— **„Glasbena Matica“** je rešena vseh stisk in težav. Njena bodočnost je sedaj popolnoma zagotovljena, kajti znani svetovni list, ki prikašlja vsake kvatre kot inseratna priloga „Grazer Tagblatta“ na dan in se imenuje „Deutsche Stimmen aus Krain“ je v svoji izredni velikodušnosti zvišal podporo, ki jo dobiva „Glasbena Matica“ od ljubljanske občine od letnih 3000 K (2400 redne in 600 izredne) na okroglo svoto 13.000 K. Slava!

— **„Slovensko umetniško društvo“** je razposlalo slovenskim slikarjem, kiparjem in arhitektom, ki so členi društva, tole obvestilo: Odbor Vam naznanja, da se otvori I. slovenska umetniška razstava 15. septembra t. l. Zadnji dan, do katerega morajo dospeti umetnine v Ljubljano, je 1. september. Blagovolite nam naznaniti vsaj do 15. avgusta: a) svoje ime in stanovanje, b) število svojih umotvorov, c) kakšni so (slikar: ali so risbe, oljnate ali akvarelne; — kipar: ali so iz kamna, mavca ali iz druge tvarine), d) velikost umotvorov (pri slikah: kolik je obseg z okvirjem vred; — pri kipih: kolika je višina kipa in obseg podstavka), e) kolika je kupna vrednost, f) naslov umetnine. Podatke od a) do f) blagovolite priložiti tudi še odpošiljatvi in sicer: 1. na listu, ki bodi prilepljen na dno zaboja, 2. na listu, ki bodi pritrjen na delu samem. Vse pošiljatve posreduje za razstavo g. spediter R. Ranzinger v Ljubljani, Dunajska cesta. Vožnino in spediterja do zastavine dvorane v „Mestnem domu“ plača vsak umetnik sam. Društvo plača za umetnine, katere je jury sprejela kot dobre, vožnino in spediterja nazaj ter zavarovalnino. Za škodo med vožnjo tjà in nazaj društvo ni odgovorno. Priporoča se, da naj se zapirajo zaboji z vijaki. Nefrankovanih pošiljatev odbor ne sprejme. Razstava bo trajala mesec dni. Kandidati za jury so na predlog ljubljanskih umetnikov tile gospodje: Ferdo Vesel, slikar, Maks Fabiani, arhitekt, Ivan Franke, profesor, Celestin Mis, profesor in Ivan Zajc, kipar. Namestnik: Matej Strnen, slikar. Te kandidate priporoča odbor; morate pa voliti tudi kakega drugega društvenega člena. Blagovolite odboru svoje glasovanje sporočiti čim preje, ali če možno nemudoma.

— **Poročil** se je ugledni hrvatski kipar g. Robert Frangeš z gdč. Evgenijo Kopačevo, hčerko pokojnega našega rojaka, zagrebškega odvetnika dr. Jos. Kopača. Čestitamo!

— **Z Bleda** se nam piše: Pisatelj notice z Bleda, ki jo je „Slovenski Narod“ priobčil v petek, je s to svojo notico pokazal, da mu blejske razmere niso posebno dobro znane. Ali ne ve, koliko truda je stalo, predno so si Slovenci priborili tisto mesto v „Kurcomisiji“, katero gre domačinom? Ali ne ve, koliko ima zdraviška komisija prestati pred Nemci, kateri so bili prisiljeni docela kapitulirati, in ki sedaj vodijo nekakšno „guerilla“ vojsko zoper slovensko zdraviško komisijo, se zadirajo v slovensko-nemške letoviške liste itd.? Vsega tega ne ve, sicer bi ne napadal prav po nepotrebnem slovenske zdraviške komisije. In kaj stveri sami: če tujci ne dobe stanovanja, je temu pač zdraviška komisija najmanj kriva. Ona je odločila, da se nahaja seznamek prostih stanovanj pri g. Tirmannu v „Curhausu“, kamor naj gre vsak tujec pogledat. To je v vseh letoviščih tako. Če pa so na Bledu posestniki hôtelov in privatnih stanovanj tako malomarni, da ne javijo g. Tirmanu, kadar oddajajo stanovanje, je to vender njihova krivda, ne pa zdraviške komisije. Naj omenim še nekaj. Gospod Valtriny, posestnik „Louisenbada“, je sezidal letos „Dependanco“, v kateri se nahaja tudi „K. k. Post- und Telegraphenamt“, kateri avstrijski urad je dal slovenskemu jeziku prostora le

na — vratih! In slavna c. in kr. vojaška godba nima na Bledu nikdar slovenskih točk seboj — vselej pravi, da jih prinese prihodnjič. Radovedni smo, kdaj?

— **Katoliški shod na Vrhniki,** ki se je vršil včeraj, je bil prava karikatura. Udeležba pičla, največ žensk, govori v tonu morostarskih šnopsarjev. Kot značilno omenimo, da ljubljanski klerikalni kolovodje niso povabili na ta shod poslanca in župana g. Jelovška, menda zato, ker njega kakor Modica in Košaka spoštujejo tudi liberalci.

— **Konzularji propadli.** Pred kratkim so se vršile v Železnikih občinske volitve. Kdor klerikalnim listom kaj veruje, je moral misliti, da je cela občina v taboru konzularjev. Občinske volitve pa so pokazale, da temu ni tako. Zmagala je namreč narodno-napredna stranka v vseh treh razredih. Živeli volilci!

— **Cesar na Goriškem.** Na prošnjo deputacije deželnega zbora goriškega je cesar obljubil, da pride osebno na slavnosti, ki se prirede povodom 400letnice združenja Gradiške in Gradiščanske s habsburško monarhijo. Naznanilo se je tudi, da pride cesar sredi meseca septembra, a vzlic temu se slavnostni odbor ni zganil, dokler ni dobil v vladnih listih krepek sunek pod rebra. Šele zdaj je deželni glavar dr. Pajer sklical slavnostni odbor. Program slavnosti, ki ga je odobril ta odbor, bo obsegal tri glavne točke: Slovesen pozdrav in sprejem cesarja na kolodvoru, slovesen sprevod v mesto do okrajnega glavarstva, kjer se pokloni cesarju deputacija, sestoječa iz deželnega odbora in vseh županov, ter mu izroči zlato svetinjo, ki bo kazala na eni strani podobo Maximilianus Rex — Leonardus Comes — anno MCCCCC, na drugi strani pa cesarjevo podobo z napisom Franciscus Josephus I Imp. Aust. Comes Goritiae anno MCM., spodaj pa bo napis Fides per quatuor saecula servata. Vsled pritiska kardinala Missie se je tej točki dodala še cerkvena slavnost, ki se bo vršila takoj po cesarjevem prihodu v mesto. Tretja točka programa bodo razne posebne veselice in slovesnosti. Njih prireditev se je izročila posebnemu odboru, v kateri so bili voljeni samo trije Slovenci. Že to kaže, da bi Lahi radi odrinili Slovence kolikor le mogoče, da tako prikrijejo kolikor mogoče pravi značaj dežele. Napredna narodna stranka goriška se je v „Soči“ temu že odločno po robu postavila, in mi ne dvomimo, da jo bodo zavedni goriški Slovenci krepko podpirali in preprečili nakane lahonstva. Pri slavnosti naj se pokaže, da je Goriška zvesta in vdana vladajoči dinastiji, pokaže naj se pa tudi, da je slovenska dežela.

— **Razmere na Slatini** so predmet jako poučnega dopisa, ki ga je priobčil zagrebški „Obzor“. V njem se pojasnjuje, na kak način dela kopališko vodstvo nemško propagando, in kako se je izvršila našim čitateljem že znana delitev občine, vsled česar so slovenski otroci slatinski prisiljeni, obiskovati šulvereinsko šolo. Dopisnik pripoveduje tudi, na kak način se kopališki gostje odirajo v prid nemčurstva. Kopališko vodstvo prireja že mnogo let sem veselice, katerih čisti dohodek je namenjen „siromakom ali šoli“. Siromaki seveda še nikdar niso ničesar dobili, kajti ves denar se porabi za šulvereinsko šolo. Pri tacih veselicah se vprizarja pravo odiranje gostov. Navadno pridobi kopališko vodstvo nekaj gospodičin, ki pri teh veselicah usiljuje gostom kake kokarde ali kake trakove, katere mora seveda stokrat preplačati, kdor jih vzame. Tako je bilo tudi dne 15. t. m. Različne gospodične so tedaj usiljevale gostom belo-zelene trake v korist „Curortsarmen“ in „Curortsschule“. Ta dan sta v spremstvu kopališkega ravnatelja Trotterja prišli dve madjarski gospodični nad škofa Strossmayra in mu usiljevali svoje trake. Škof Strossmayr jima je jako uljudno rekel, da za nemško šolo, ki je na Slatini protinaravna, neče in kot Slovan ter hrvatski škof tudi ne more dati nobenega krajcarja. Gospodične so potem škofa Strossmayra še nadalje molestirale, češ, da bi njegov dar bil na korist Hrvatom in Ogrom, a opravile niso ničesar. Posledica je bila, da so madjarski listi škofa Strossmayra surovo napadali. Ko je „Obzorov“ dopisnik ožigosal breztaktnost ravnatelja Trotterja — ki je dobro vedel, da je škof že lani jednako prošnjo jako odlične osebe odbil, pa je vzlic temu letos dve dami k njemu privlekel, češ, če bo škof kaj dal, se bo pisarilo, da je sam slovanski škof Strossmayr nasprotnik Slovencev — svari kopališko upravo, naj skrbi, da bodo na Slatini zavladale druge razmere, sicer mora kopališče zopet pasti na tisti nivô, na katerem je bilo pred sto leti.

— **Hrvatje v Kamniku.** Piše se nam: Najljubši vseh letovičarjev, kar jih prihaja k nam, so bratje Hrvatje. Tudi letos jih je mnogo prišlo in mislimo, da se počutijo kakor doma, kakor bratje mej brati. Kakega političnega mnenja da so, za to ne vprašamo in tudi nimamo pravice vprašati. Mi spoštujemo njihovo prepričanje in reči moramo, da v obče spoštujejo tudi oni naše. Žal, da so nekateri gospodje zadnji čas čutili potrebo, posezati v naše kranjske politične razmere. Če so dotični gospodje klerikalci, je to zgolj njih stvar, mislimo pa, da ni nihče poklican, kazati svoje klerikalstvo s tem, da na breztakten, za nas liberalce žaljiv način agitira zoper „Slov. Narod“, kakor se je zgodilo te dni. Za danes naj to zadostuje; če bo treba, povemo še kaj. V interesu dobrega razumevanja med domačini in spoštovanimi hrvatskimi gosti bi bilo želeti, da se take stvari več ne primerijo.

— **Laški fanatizem.** V zadnji seji občinskega sveta tržaškega je posl. Goriup grajal, da se izključujejo od služb pri električnem tramvaju Slovenci, čeprav so Tržačani. Obč. svet. Zanolla se je osmelil na to reči, da sploh ni takih Tržačanov, ki bi ne pripadali italijanski narodnosti. Tako govorjenje je že več kakor smešno, to je že blaznost!

— **Južni Slovani — kanibali.** Monakovska „Allgemeine Zeitung“ je priobčila referat o neki razpravi glede kanibalizma v Evropi. V tem referatu se citira, kar je razupiti znanstveni švindler dr. Krauss pisal o kanibalizmu med južnimi Slovani. Krauss, ki je slavonski žid, pravi, da je bila „Menschenfresserei“ mej južnimi Slovani iz religioznih motivov skoro do naših časov v navadi. Glava ubitega sovražnika je bila čarovna jed, s katero se je mislilo, da se, ako se jo zavžije, dobi pokojnikove lastnosti. To je nemška „znanost“!

— **Dva pogreba.** Iz Šmartna na Paki se nam piše: Te dni smo pokopali kuharico našega g. župnika. Morala je biti blaga duša, zakaj na pogreb so prišli župniki, kapelanje in farovške kuharice od daleč okoli. Še neki jako bolehni župnik s svojo imenitno kuharico in dvema kaplanoma je prišel. Ko smo videli ta pogreb, spomnili smo se pogreba nadžupnika in vrlega narodnega prvoboritelja dr. Šuca, in storilo se nam je milo pri srcu, kajti razloček mej tema pogreboma je, kar se tiče vdeležbe duhovščine, jako velik. Pri pogrebu dr. Šuca je bilo razmeroma le malo duhovnikov. Šucev pogreb je bil tak, kakor kakega mladega kaplančka, pogreb farovške kuharice pri nas pa tak, kakor pogreb kakega prošta. To je vse kar smo hoteli povedati.

— **Kurjevaški živinozdravniki.** Nekemu posestniku v Kurji vasi je v soboto zvečer obolel konj. Začeli so ga pretepati in preganjati, a živinčetu je bilo vedno slabeje. Gospodar in njegov samouk živinozdravnik sta si na to izmislila drugi lek. Zasmodila sta žveplenice in konju v smrček kadila, da je uboga para še večje muke trpela. Konj je naposled poginil. Pa naj še kdo reče, da v Ljubljani nimamo izvrstnih samoukov-živinozdravnikov.

— **Ukraden.** Karl Kockler, sodnijski praktikant v sv. Hipolitu se je pripeljal včeraj iz Kočevja v Ljubljano. Mej vožnjo mu je nekdo ukradel denarnico, v kateri je imel 30 kron denarja.

— **Izgubljene stvari.** Na poti od Francovega nabrežja čez Frančiškanski most do Valvasorjeve kavarne je bila včeraj popoludne izgubljena zlata broža.

— **Na Slomšekovem domu** je sedanji posestnik, Anton Slomšek, mlad mož in vrl narodnjak razobesil dve veliki slovenski zastavi, ki potnika, vozečega se po železnici, opozarjata na rojstno hišo duševnega mecena slovenskega naroda knezoškofa Ant. Mart. Slomšeka. Hiša stoji na južnem griču na desni strani železnice, malo pred postajo Ponikva (Ponigl). Pod gričem je mlin. Na hiši je vzidana spominska plošča, katero pa malo zakriva velika pred hišo stoječa lipa.

— **Aretovanje.** Včeraj zjutraj je prijela mestna policija znanega tatu Ivana Pavlica, ki je na sumu, da je pokradel gostilničarju Ludoviku Masaryku v „Narodnem domu“ obleko.

— **Priljet tat.** Anton Kastelic, delavec, se je bil včeraj v Lokarjevi gostilni v Vegovih ulicah št. 10 napil laha in je za mizo zaspal. To priliko je pa porabil krojač Franc Podgoršek, da mu je ukradel uro z verižico vred. Ko se je Kastelic prebudil, je koj pogrešil uro in to naznanil policijskemu stražniku, ki je v gostilni imel inspekcijo. Stražnik je popred videl, da je krojač Podgoršek tlačil v svoj žep jedno verižico in je takoj zahteval od tega, da mu pokaže verižico, kar je ta storil pa dejal, da je verižico in uro, katera je bila na verižici, kupil v Gradcu. Ko je Kastelic potrdil, da je ura, katera se je dobila pri Podgoršeku, njegova, je poslednjega stražnik aretiral in odgnal v zapor.

— **Kolesar s harmonika mi.** Veliko smeha je vzbudil včeraj neki kolesar z Viča, ki se je prav naglo pa tudi prav izvrstno vozil po mestu in ob jednem igral na velike harmonike na meh. Policaji so dirjali za njim, da bi ga ustavili, kolesar pa je igral „Komm' Karlichen, komm“, in dirjal naprej in muziciral. Prevozil je tako vse mesto, ne da bi ga bil kdo ujel. Da bi bila naša policija na konjih ali bicikljih, kakor je zagrebška, potem ne vemo, če bi jo bil ta kolesar-veseljak srečno odkuril na Vič.

— **Ogenj, ogenj** so vpili včeraj zvečer ljudje v Krojaških ulicah in so poklicali policijo in požarno brambo, da je šla v hišo št. 20 na Mestnem trgu ogenj iskat. Ljudje so trdili, da so videli, da se je kadilo iz prostorov v I. nadstropju, toda ogenj se ni nikjer zasledil, dasi so se vsi prostori Grobelnikovega skladišča in prodajalnice preiskali.

— **Izgred v gostilni.** Delavec Anton Jemc je včeraj popoludne v Javornikovi gostilni na Poljanski cesti št. 53/55 provzročil velik izgred. V pijanosti je začel razgrajati, vzel stol in ga razbil, in ko ga je na to gostilničar hotel pomeriti, je potegnil nož in z odprtim nožem mahal okoli sebe. Navzoči gostje so mu nož s silo vzeli. Gostilničar ga je potem spravil vun na dvorišče, tukaj pa je pobral driteljc in je hotel ž njim vdariti gostilničarja. Policaj, ki je prišel zraven, je Jemca aretiral.

— **Dva laška delavca** sta včeraj popoludne na Tržaški cesti vstavila Franceta Sattlerja, delavca v tobačni tovarni in sta se ž njim prepirala in ruvala, češ, da jima mora on povedati ime svojega tovariša iz Bizjakove gostilne na Tržaški cesti, kateri je bil jednega izmed teh dveh laških delavcev sunil, da je padel. Prepiru je napravil konec policaj.

— **Povožena** je bila danes dopoludne na Tržaški cesti Margareta Perjatelj, delavka v tobačni tovarni. Ženska, ki je bila sama kriva nezgode, se ni poškodovala.

---

* **Ženske juristinje.** Na nemškem vseučilišču v Pragi bodo poslej ženske tudi redne slušateljice na pravoslovni fakulteti.

* **Zopet eden.** Iz Inomosta poročajo, da je bil katoliški duhovnik Jurij Chabot iz Kanade v tajni obravnavi obsojen v ječo na dva meseca, ker je z nekim hlapcem v parku grešil proti nravi. Duhovniških grešnikev število narašča uprav ogromno, in danes ni možno reči več, da so grešniki med katoliško duhovščino samo posamezniki. Teh grešnikov je namreč velikansko število. In koliko jih je šele skritih, nezasledenih in nekaznovanih! Reči se mora, da duhovniški stan dandanes v svoji morali ni prav nič boljši kot drugi stanovi, in da zategadelj duhovščina nima nobene pravice, da se smatra za poseben, višji, odličnejši stan. Kakor drugi stanovi opravlja tudi duhovski stan svoj posel le za denar in za zaslužek in kakor v drugih stanovih je tudi v duhovskem stanu mnogo slabih in nič vrednih.

* **„Marija se je prikazala!“** „Prager Abendblatt“ poroča, da se je v bližini Radounokrouhle okraj Jindrihov Hradec prikazala 13½letni Pavlini Maresch — Marija! Dne 1. t. m. je pasla krave in zaspala. Ko se je zbudila, je pripovedovala, da ji je Marija ukazala, naj se sezida na tistem mestu kapelica. Poslej so se ji Marija in angelji še večkrat pokazali. Ljudje verjamejo te čenče otroku in dero trumoma na tisto pašo, kjer molijo kakor blazni. Z afêro se pečata glavarstvo in škofijstvo v Budjejovicah. Babjevercev je pač povsod dosti!

* **Kako se Kitajec najhujše maščuje?** Ako je Kitajec storil že vse, s čimer more jeziti, žaliti in mučiti svojega sovražnika, ima vendarle še jedno, zadnje in najhujše sredstvo, da se maščuje. To sredstvo pa je — samomor pred sovražnikovimi vratmi. Povsod drugod bi sovražnik ubil sovražnika, na Kitajskem pa umori sovražnik sebe samega in misli, da je s tem zadel nasprotnika najobčutnejše. Kitajci, ki so sploh jako babjeverni, verjamejo, da potem duša samomorilčeva neprestano zasleduje in trpinči nasprotnika. Zato se Kitajec ničesar bolj ne boji, kakor da bi se mu pred hišo kdo sam usmrtil.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gradec 23. julija. Iz Ljubna se poroča, da se je v soboto podrl takoimenovani Turn-tunel električne lokalne železnice. 11 delavcev je bilo zasutih. Dasi je takoj 80 delavcev začelo kopati, se včeraj nobeden zasutih ni mogel rešiti. Danes dopoldne so jih spravili 7 na dan. 1 delavec je mrtev, 1 smrtnoranjen, o drugih se še nič gotovega ne ve.

Praga 23. julija. Češko časopisje se ostro izreka zoper združitev čeških poslancev z Ebenhochom in Jaworskim. „Plzenski Obzor“ pravi, da bo Jaworski poklican v gospodsko zbornico, in da namerava vlada pridobiti Čehe za odnehanje v jezikovnem vprašanju s tem, da ustanovi na Moravskem češko vseučilišče.

Beligrad 23. julija. Kralj Aleksander je včeraj s posebno proklamacijo na narod razglasil, da se je zaročil z vdovo Dragico Mašin, bivšo dvorno damo kraljice Natalije. Nevesta kralja Aleksandra je hči srbskega državnika in pomočnika kneza Miloša, Pantalije Lunjevića. Kralj se je ž njo seznanil v Biaritzu. Kraljica Natalija se ni ustavljala ljubavnemu razmerju med kraljem in svojo, sedaj že 39 let staro dvorno damo, misleč, da zadobi tako velik vpliv na kralja, pač pa se je uprla, ko je izvedela, da se hoče kralj z njeno dvorno damo poročiti. Vsled tega se je gospa Mašin preselila v Beligrad. Razkralj Milan se je kraljevi nameri odločno zoperstavljal, ker je bil za kralja nekje iztaknil neko princezinjo toda kralj se ni udal. Tudi miinstrski predsednik Gjorgjević se je upiral, a bilo je zaman. Ko je Gjorgjević dobil v petek obvestilo, da se je kralj oficijalno zaročil z gospo Mašinovo, je takoj z vsemi ministri podal demisijo. Zajedno je poslal polkovnika Cirića v Karlove vari, kjer se zdaj mudi razkralj Milan, naj se Milan koj vrne domov. Ko je kralj Aleksander vse to izvedel, je sprejel demisijo in dal nemudoma razglasiti proklamacijo, v kateri zlasti povdarja, da je njegova nevesta hči odličnega rodoljuba, hči srbskega naroda, ki naj postane Srbiji to, kar ji je bila kneginja Ljubica. Gjorgjeviću je kralj rekel, da se rajši odpove kroni na korist razkralju Milanu, kakor da bi zaroko razveljavil.

Carigrad 23. julija. V Čirk-Kilassi pri Drinopolju so roparji ujeli dragomana francoskega poslaništva v Carigradu in ga odpeljali v gore. Zdaj zahtevajo 4000 turških funtov, da ga izpuste.

Petrograd 23. julija. Podadmiral Aleksejev brzojavlja, da so Kitajci, ko so bili v Tsientsinu poraženi, se umaknili v Impani. Rusi so Impani zasedli. Utrdbe so vse gorele, in ker se je bilo bati eksplozije, se je vojaštvo iz njih zopet umaknilo in zasedlo mesto. Kitajci so zbežali proti Pekinu.

London 23. julija. Kitajski poslanik je ministrstvu zunanjih del naznanil, da so izvzemši Kettelerja vsi inozemski poslaniki v Pekinu živi in zdravi, in da jih kitajska vlada ščiti. Poslanik je v dokaz tega predložil brzojavko, ki pa ni datirana.

London 23. julija. Iz Honkonga se poroča, da so tamkaj rojstni dan kitajskega cesarja praznovali s tako navdušenostjo kakor še nikdar. Inozemce je to močno vznemirilo.

London 23. julija. Koreanska vlada zbira večje čete na kitajski meji. Ponekod je prišlo mej Koreanci in Kitajci že do večjih prask.

Pri **Ervinu Burdych-u**, lekarju v **Škofji Loki** se dobiva (321—47)

ustna voda

z novim antiseptikom

katero je sestavil zobozdravnik **dr. Rado Frlan**, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane **2 kroni**, po pošti **2·05 kroni.**

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo od 15. do 21. julija 1900.

	K	h			K	h
Goveje meso I. kg	1	28	Moka	pšenična 100 kg	28	40
„ „ II. „	1	12		koruzna „ „	17	—
„ „ III. „	—	96		ajdova „ „	37	50
Telečje „ . . . „	1	20	Fižol, liter		—	16
Prašičje m. sveže „	1	40	Grah, „		—	20
„ „ prek. „	1	40	Leča, „		—	24
Koštrunovo meso „	—	80	Kaša, „		—	22
Maslo . . . . . „	2	—	Ričet, „		—	22
Surovo maslo . „	1	90	Pšenica . .	100 kg	17	80
Mast prašičja . . „	1	40	Rž	„ „	15	40
Slanina sveža . „	1	36	Ječmen . . .	„ „	14	60
„ prek. . . „	1	44	Oves	„ „	13	20
Salo . . . . . „	1	20	Ajda	„ „	21	—
Jajce . . . . . „	—	5	Proso, belo	„ „	20	—
Mleko, liter . . . „	—	16	„ nav.	„ „	14	—
Smetana sladka lit.	—	80	Koruza . . .	„ „	14	80
„ kisla „	—	80	Krompir . .	„ „	6	—
Med . . . . . kg	—	—	Drva, trda . . .	m³	6	40
Piščanec	1	10	„ mehka .	„	5	—
Golob	—	40	Seno	100 kg	3	60
Raca	1	40	Slama . . .	„ „	4	—
Zajec	—	—	Stelja	„ „	1	60

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m. Srednji zračni tlak 736·0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
21	9. zvečer	738·9	23·2	sr. svzhod	jasno	0·0 mm.
22	7. zjutraj	738·5	18·7	brezvetr.	jasno	
„	2. popol.	736·0	30·1	sr. jug	del. oblač.	
„	9. zvečer	735·0	21·9	sl. sever	jasno	0·0 mm
23.	7. zjutraj	734·4	18·7	sl. jvzhod	del. oblač.	
„	2. popol.	733·7	27·5	sr. jvzhod	del. jasno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 23·4° in 23·6°, normale: 19·9° in 19·9°.

Dunajska borza

dne 23. julija 1900.

Skupni državni dolg v notah	97·55
Skupni državni dolg v srebru	97·45
Avstrijska zlata renta	115·60
Avstrijska kronska renta 4%	97·45
Ogrska zlata renta 4%	115·30
Ogrska kronska renta 4%	90·95
Avstro-ogrske bančne delnice	1706·—
Kreditne delnice	665·—
London vista	242·70
Nemški drž. bankovci za 100 mark . .	118·52½
20 mark	23·68
20 frankov	19·32
Italijanski bankovci	90·50
C. kr. cekini	11·37

✝

Potrti od najglobljе žalosti javljajo podpisanci vest o smrti svojega iskreno ljubljenega sina in brata, gospoda

Josipa Perschéta

uradnika južne železnice

ki je dne 22. julija ob pol eni uri po polnoči, previden s svetotajstvi za umirajoče, po daljši bolezni v 24. letu svoje dobe blaženo v Gospodu zaspal.

Truplo drazega pokojnika se bode dne 23. julija ob pol 7. uri popoldne v hiši žalosti na Marijnem trgu št. 3 svečano blagoslovilo in potem na pokopališču pri sv. Krištofu v rodbinski rakvi položilo k zadnjemu počitku.

Svete zadušne maše se bodo darovale dne 24. julija ob 8. uri zjutraj v župni cerkvi Marijinega oznanenja.

V Ljubljani, dne 22. julija 1900.

Karolina Persche, vdova nadsodiškega svetnika, mati. — **Rudolf Persché**, c. kr. okrajni sodnik, **P. Bernhard Persché**, opravnik opatije Rein, **Alojzij Persché**, trgovec, bratje. — **Albina Persché, Marija Persché**, sestri. (1470)

✝

Pretužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma tašča in stara mati, gospa

Leopoldina Hudovernik

po dolgi mučni bolezni, večkrat previdena s svetotajstvi za umirajoče, danes ob ½7. uri zvečer, v 61. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Truplo nepozabne ranjke se bode dne 22. julija 1900 popoldne ob 5. uri v hiši žalosti, Kazinske ulice št. 2, slovesno blagoslovilo in na pokopališče stolne župe k večnemu počitku preneslo.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Nepozabno ranjko priporočamo v blag spomin in pobožno molitev. (1469)

V Mariboru, dne 20. julija 1900.

Ljudevit Hudovernik, stolni vikar, **Aleksander Hudovernik**, c. kr. notar, **Janko Hudovernik**, notarski kandidat, sinovi. — **Ana Hudovernik** roj. **Roblek, Marica Hudovernik** roj. **Gorjup**, sinahe. — **Zora Hudovernik**, unukinja.

Četrti ponatis

brošurice

„Izgubljeni Bog!“

je izšel

in se dobiva v **L. Schwentnerjevi knjigotržnici** komad po **20 vin.**, po pošti 3 vin. več.

Ces. kr. avstrijske ✠ državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Išl, Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoludne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osobni vlak v Jesenice. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomesto in v Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoludne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Linca, Steyra, Išla, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osobni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopoludne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoludne osobni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osobni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 8 uri 20 min. zvečer iz Podnarta-Krope. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoludne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. **v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoludne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. **iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoludne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1305)

Učenec

se vsprejme pri (1433—3)

J. Kapscha nasledniku juvelirju.

Izurjen

notarski solicitator

vojaščine prost; **išče službe.** Nastop s 15. septembrom ali pozneje.

Ponudbe pod **„Solicitator“** na upravništvo „Slov. Naroda“. (1468—1)

Prodaja iz konkurzne mase.

Iz konkurzne mase trgovca **g. Sig. Jekel-na v Ljubljani na Starem trgu št. 30.** proda se celotno skladišče trgovinskega blaga, obstoječe

iz izdelanih moških, ženskih in otroških oblek in perila in manufakturnega blaga.

Zaloga je cenjena na 4006 K 30 h. in se proda en bloc tistemu, ki bode največ ponudil.

Kupci naj izvolijo podati svoje ponudbe **do 28. julija t. l.** dopoldne ob 10. uri pismeno v roke konkurznega upravitelja **dr. Fr. Tominšeka, odvetnika v Ljubljani na Bregu št. 20.**

S ponudbo je položiti vadij 400 kron.

Konkurzno oskrbništvo si pridrži pravico ponudbe v 8 dneh odobriti ali odkloniti.

Inventarni zapisnik je na ogled pri dr. Fr. Tominšeku, ki tudi razkaže zalogo.

dr. Fr. Tominšek

(1449—2) konk. upravitelj.

Dr. Friderika Lengiel-a

Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrta njeno deblo, je od pamtiveka znan kot najizvrstnejše lepotilo; ako se pa ta sok, po predpisu izumitelja pripravi kemičnim potem kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.

Ako se namaže zvečer ž njim obraz ali drugi deli polti **ločijo se že drugi dan neznatne luskine od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.**

Ta balzam zgladi na obrazu nastale gube in kozáve pike ter mu daje mladostno barvo; polti podeljuje beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nosno rudečico, zajedce in druge nesnažnosti na polti. — Cena vrču z navodom vred **gld. 1·50.** (37—14)

Dr. Friderika Lengiel-a

BENZOE-MILO

Najmilejše in najdobrodejnejše milo, za kožo nalašč pripravljeno, 1 komad **60 kr.**

Dobiva se v **Ljubljani** v **Ub. pl. Trnkóczy-ja** lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna naročila vzprejema **W. Henn, Dunaj, X.**

Knjigovodja

dobro izurjen, z lepo pisavo, vešč obeh deželnih jezikov, **se takoj sprejme** pod ugodnimi pogoji. Uradniki premogokopov imajo prednost.

Ponudbe na upravništvo „Slov. Nar.“. 1441-2

Učenec

se sprejme v trgovino s špecerijskim blagom pri (1439—3)

Ferd. Hlebšu v Kranji.

Dve stanovanji

s štirimi sobami in pritiklinami **se oddasti za novemberski termin v novi vili na vogalu Levstikovih ulic in ceste na Rožnik.**

Natančneje se poizve v pisarni gosp. **Fil. Supančiča**, Rimska cesta št. 20. 1432-3

Slovenskega stenografa

vsprejme takoj

notar Hudovernik v Kostanjevici.

Plača po dogovoru. (1459—2)

Stara (1465—1)

hišna oprava

se proda.

Naslov se izve v upravništvu „Slov. Nar.“.

Nad 100

kolobarjev obročev

iz zdravega kostanjevega lesa ima na prodaj, ter sprejema **vsa v sodarsko stroko spadajoča dela** (1467—1)

Miha Pipan

sodar v Škofjiloki.

Razglas.

Približno 150 metričnih stotov

sena

prodalo se bo po javni dražbi

dné 30. julija 1900

dopoludne ob 9. uri

v Blekovivasi h. št. 9 in 6, kjer se blago lahko ogleda, proti takojšnjemu plačilu pri odtehtanju in odstranitvi v 8 dneh.

Najboljši ponudnik položiti ima takoj pri dražbi na račun znesek 200 kron.

Županstvo v Dolenjem Logatcu

dné 20. julija 1900.

(1466) **Mulley**, župan.

Poštna hranilnica ček štev. 849.086. **Telefon štev. 135.**

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se **obrestujejo po 5%.**

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(410—22) **Dr. M. Hudnik**, predsednik.

Čestitam in se radujem z Vami na tako dobrem izdelku

piše odličen trgovec gospod J. Prelog iz Trsta **„Prvi kranjski tovarni testenin Žniderčič & Valenčič v Ilir. Bistrici“.** (880—13)

Original tega pisma z dné 22. januvarja t. l. je vsakemu na ogled.

Preselitev trgovine.

S tem uljudno naznanjam, da sem svojo

trgovino z moko

preselil z Rimske ceste št. 8

na Dunajsko cesto v hotel Grajzer (Lužar)

ter prosim vse cenjene dosedanje naročnike in sl. občinstvo, da me počasti s svojimi naročili tudi na novem mestu.

Z odličnim spoštovanjem

(1447—2) **Maks Domicelj.**

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nolli.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.